

Täysistunto

Tiistai 19.5.2026 klo 14.00

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 161/2025 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 8/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä ensimmäinen puheenvuoro, edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.55 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä, jolla poronhoitolakia uudistetaan vastaamaan tämän päivän haasteita. Esityksessä vahvistetaan laidunten kestävää käyttöä, tarkennetaan poromäärien hallintaa ja parannetaan poronhoidon hallinnollisia menettelyjä. Tavoitteena on, että porolaidunten käyttö olisi jatkossakin suunnitelmallista ja ympäristön kantokykyä kunnioittavaa. Lisäksi lakiin ehdotetaan uutta hallinnollista seuraamusmaksua tilanteisiin, joissa poromääriä ei vähennetä säädösten mukaisesti. Tällä halutaan varmistaa, ettei yksikään paliskunta joudu kärsimään ylilaidunnuksesta ja sen seurauksista. Samalla vahvistetaan päätoimisten poronhoitajien asemaa ja sujuvoitetaan hallintoa, mikä helpottaa arjen työtä pohjoisen yhteisöissä.

Arvoisa puhemies! Poronhoito ei ole vain elinkeino. Se on osa suomalaista identiteettiä, pohjoisen elämäntapaa ja kulttuuriperintöä. Tämän esityksen ytimessä on ajatus siitä, että luonnonvarojamme käytetään viisaasti ja kestäväällä tavalla. Uudistus antaa myös poronhoitajille paremmat edellytykset toimia, helpottaa hallinnollisia menettelyjä ja turvaa yhteisöjen arkea pohjoisen Suomen laajoilla alueilla. Tämä esitys on muutakin kuin hallinnollinen lakimuutos. Se on lupaus huolenpidosta. Tahdomme pitää huolta luonnosta, elinkeinoista ja ihmisistä, jotka elävät pohjoisen karuissa mutta kauniissa oloissa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

16.58 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä yli kolmannes Suomen pinta-alasta on poronhoitoaluetta. Monilla alueilla porojen ylilaidunnus on johtanut laitumien kulumiseen ja niiden monimuotoisuuden heikkenemiseen. Ilmaston kuumineminen vaikeuttaa porotalouden toimintaedellytyksiä, samoin pohjoisen kilpailevat maankäyttöpaineet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2026 vp

Tällä hallituksen esityksellä koskien lakia poronhoitolain muuttamisesta pyritään haitallisten vaikutusten vähentämiseen porolaidunten käytön suunnittelua parantamalla ja poromäärien paremmalla hallinnalla. Keinoksi ehdotetaan porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia, poromäärien vähentämistä koskevan sääntelyn selkeyttämistä sekä paliskunnan toimien helpottamista koskien toimia pitää poromäärä enintään suurimmassa sallitussa määrässä.

Arvoisa puhemies! Metsähallituksen vuonna 2024 julkaiseman Ylä-Lapin luonnon kaukokartoitusta koskevan projektin loppuraportin mukaan tunturikankaista on edustavuudeltaan ja luonnontilaisuudeltaan eriasteisesti heikentyneitä jopa 80 prosenttia. Syinä tähän mainitaan ilmastomuutos, porolaidunnus ja näiden yhteisvaikutus. Pohjoisimman 20 paliskunnan jäkälälaitumilla jäkäläbiomassa on vähentynyt kymmenen viime vuoden aikana keskimäärin 30 prosenttia. Laidunten kuluminen on lisännyt porojen talviaikaisen lisäruokinnan ja tarhauksen tarvetta. Muutoksia siis tarvitaan, ja tämä hallituksen esitys ottaa askeleita oikeaan suuntaan.

Uudistus on kuitenkin useiden tavoitteiden osalta riittämätön. Kuten valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoista käy ilmi, uudistus jää vajaaksi niin luonnon kantokyvyn, ilmastomuutokseen sopeutumisen kuin saamelaisten alkuperäiskansan elinkeinon turvaamisen kannalta. Saamelaiskäräjien ja Saamelaispaliskunnat ry:n lausunnot korostavat, että nykyinen poronhoitolaki ei pysty huomioimaan saamelaiseen poronhoitoon liittyviä toimintatapoja ja tapaoikeutta. Poronhoidon hallinnan järjestelmät tulisi uudistaa tavalla, joka paremmin tukee alkuperäiskansan kulttuurin säilymistä sekä tunnistaisi saamelaisen poronhoidon erityispiirteet. Saamelaisten perustuslaillinen oikeus ylläpitää omaa kulttuuriaan edellyttää, että poronhoidon hallintarakenteet mahdollistavat tosiasiallisesti saamelaisten osallistumisen päätöksentekoon. Useat lausunnonantajat, kuten Suomen luonnonsuojeluliitto ja WWF, ovat nostaneet esiin myös sen, että nyt esitetyt toimenpiteet ovat riittämättömiä tunturiluonnon ja porolaidunten ympäristöllisen kantokyvyn turvaamiseksi. Keskeinen ongelma on se, että lainsäädäntö ei huomioi riittävästi muiden maankäytön muotojen, kuten metsähakkuiden, kaivostoiminnan, energiantuotannon ja matkailun, aiheuttamaa painetta poronhoidolle ja luonnolle.

Jotta pystyisimme vastaamaan arktisen luonnon kohtaamiin uhkiin ja täyttämään alkuperäiskansaoikeuksia koskevat velvoitteet sekä sovittamaan nämä yhteen, tarvitaan laaja poronhoitolain kokonaisuudistus. Osana uudistusta tulisi tarkastella myös poronhoitoalueen etelärajan siirtoa. Tarkastelua on tehty viimeksi 1800-luvulla, ja ilmaston kuumentamisen myötä olosuhteet ovat jo muuttuneet ja muuttuvat nopeasti myös tulevaisuudessa.

Jotta tällainen kokonaisuudistus saataisiin käyntiin, teen vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen, joka kuuluu seuraavasti:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto käynnistää poronhoitolain kokonaisuudistuksen pohjaksi kattavan selvitystyön porotalouden kestäväen harjoittamisen toimintaedellytyksistä huomioiden muun maankäytön porotaloudelle aiheuttaman häiriön ja ilmastomuutoksen yhteisvaikutukset sekä poronhoidon ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden reunaehdot saamelaisten poronhoidon erityispiirteet huomioiden.

Tämä melkoisen mutkikas muotoilu osoittaa, että asiassa on todella monia näkökulmia, ja siksi uudistus edellyttää huolellista ja kokonaisvaltaista valmistelua, joka olisi syytä aloittaa pikaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Hanna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2026 vp

17.02 **Hanna Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Elon edellä tekemää esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.